

Jan Václav Vratislav z Mitrovic (1670–1712)

Jan Václav Vratislav z Mitrovic se narodil roku 1670 jako nejstarší syn Kryštofa Františka Vratislava z Mitrovic z protivínské linie, držel funkce místodržícího, tajného rady a prezidenta české komory, a jeho ženy Marie Alžběty z Valdštejna. Roku 1693 byl jmenován radou apelačního soudu v Praze. S podporou nejvyššího českého kancléře Františka Oldřicha Kinského, svého strýce, se stal roku 1695 asesorem (přisedicím) české dvorské kanceláře ve Vídni.

Koncem roku 1700 působil jako diplomat v Londýně a Haagu, kde se účastnil vyjednávání spojenečtví proti Francii v souvislosti s válkou o španělské dědictví. 7. září 1701 bylo v Haagu podepsáno spojenečtví mezi Anglií, Nizozemím a Habsburskou monarchií, tzv. Haagská velká aliance. Aliance měla za cíl zabránit francouzsko-bourbonské hegemonii v Evropě. Během svého pobytu v Londýně se setkal s Johnem Churchillem, pozdějším vévodou z Malborough, s jehož pomocí se podařilo sehnat armádu, se kterou podpořili prince Evžena Savojského a zvítězili tak v bitvě u Höchstädtu. S Evženem Savojským ho pojilo přátelství a byl často nejen jeho politickým spojencem, ale i rádcem, jenž s ním mnohokrát konzultoval své záměry.

Bitva u Höchstädtu je v anglofonním světě známá jako bitva u Blenheimu a jedná se o jednu z nejdůležitějších bitev války o španělské dědictví. Proběhla 13. srpna 1704 a skončila porážkou francouzských vojsk a ovládnutím Bavorska protifrancouzskou koalici. Díky ovládnutí Bavorska, jakožto spojence Francie, pominulo bezprostřední ohrožení jádra Habsburské monarchie.¹

Po smrti Leopolda I. byl Jan Václav Vratislav Z Mitrovic jmenován Josefem I. roku 1705 českým kancléřem a císařským poradcem pro otázky zahraniční politiky.

Na počátku roku 1703 se vzepřeli svrchované moci uherští stavové pod vedením Františka II. Rákócziho. Oddíly Františka II. Rákócziho postupně ovládli značné území Uher a v Sedmíhradsku v roce 1704 byl zvolen za sedmíhradského knížete. Jednáním s povstalci byl pověřen na podzim roku 1705 právě Jan Václav Vratislav z Mitrovic. Nepodařilo se mu však vyřešit spor úplně a dosáhl jen dočasného klidu zbraní. Povstání dosáhlo vrcholu v roce 1707, kdy stavy zbavily Habsburky uherského trůnu. Roku 1708 prohráli povstalci bitvu u Trenčína. Poté povstání ztrácelo své přívržence a upadalo. Nakonec v srpnu 1711

¹ https://cs.wikipedia.org/wiki/Bitva_u_H%C3%B6chst%C3%A4dtu

kapitulovaly zbylý odpůrci a byl podepsán Satmárský mír, který zajistil Habsburkům vládu nad Uherskem.²

Švédský panovník Karel XII., který vedl severní válku (1700 - 1720) s koalicí Dánska, Norska a Ruska, se po úspěšných bojích rozhodl, že ztrestá saského kurfiřta a polského krále Augusta II. Silného za jeho podporu Dánska a vedl boje i s Polským, královstvím. Roku 1706 přitáhl se svou armádou až k Lipsku a hrozil invazí do Slezska. Císař Josef I. vyslal v říjnu 1706 jednat k Altrastädtu Jana Václava Vratislava z Mitrovic. Zde se ve vyjednávání dostal do obtížné situace. Hlavně ve věci náboženských svobod pro slezské souvrerce šlo ze strany Švédska spíše o rozkazy než požadavky. Ve chvíli, kdy bylo pozdě konzultovat nové body švédského ultimáta s vídeňskými kolegy se rozhodl nárokům Karla XII. vyhovět a předloženou smlouvu podepsal. Stalo se tak 1. září 1707. Časem se toto rozhodnutí ukázalo jako správné, protože pravděpodobně tím odvrátil válku od českých zemí a garantovalo pouze dočasný průchod švédských vojsk Slezskem. Schválením ultimáta také zachoval habsburské spojení se saským kurfiřtem Augustem II. Silným, který se po odvrácení švédské hrozby vrátil do polského království a po smrti císaře Josefa I. podpořil svým hlasem volbu Karla VI.³

Stál u zrodu nového poradního orgánu, mimořádně flexibilní tajné konference, kde s panovníkem a vybranými ministry prakticky spolurozhodoval o zahraničních, vojenských a finančních otázkách monarchie.

Po smrti císaře Josefa I. se stal ministrem v radě regentky Eleanory Magdalény. Přiměl Josefova bratra Karla k návratu z Katalánska, kde Karel bojoval o španělský trůn. Císař Karel VI. posléze Jana Václava potvrdil v jeho úřadech. 18. prosince 1711 byl Jan Václav jmenován do funkce nejvyššího kancléře pro České království. V témže roce byl také jmenován papežem Klimentem XI. do funkce velkopřevora řádu maltézských rytířů v Čechách. Nikdy však nesložil řeholní sliby ani nepřijal řádový oděv.⁴

Jan Václav Vratislav z Mitrovic zasvětil svůj život osudu habsburské monarchie. Nikdy se neoženil. Svou politickou kariéru budoval kontinuálně ve službách tří císařů – Leopolda I., Josefa I. a Karla VI. V roce 1701 mu byl přiznán titul říšského hraběte. Díky císařovi připojil k svým českým državám, Malešicím a Jincům, panství Hlohovec v Uhrách.

²https://cs.wikipedia.org/wiki/Protihabsbursk%C3%A1_stavovsk%C3%A1_povst%C3%A1n%C3%AD_v_Uhr%C3%A1ch#Povst.C3.A1n.C3.AD_Franti.C5.A1ka_II._R.C3.A1kociho_.281703.E2.80.931711.29

³<http://forum.valka.cz/topic/view/21693/Karel-XII->

⁴ **Mařa, Petr:** *Svět české aristokracie (1500 – 1700)*. Praha 2004, s 482 – 483.

Zasadil se o vybudování reprezentativní budovy české dvorské kanceláře, jakožto nového sídla nejvyšších českých kancléřů ve Vídni. Od roku 1704 -17011 byl ve funkci nejvyššího zemského sudího Českého království.⁵

Zemřel 5. prosince 1712 a byl pochován v Praze v kostele sv. Jakuba na Starém Městě. Náhrobek pochází z let 1714 – 1716. Navrhl ho vídeňský architekt Jan Bernard Fischer z Erlachu a provedl pražský sochař Ferdinand Maxmilián Brokof. Na ústřední části náhrobku se nachází dvě pískovcové sochy. Ležící postava podpíraná ženou je Jan Václav Vratislav z Mitrovic. Žena představuje alegorickou postavu Božské lásky, která se chystá položit na ležící postavu hvězdnou členku. Na náhrobku se vyskytují ještě další tři sochy.⁶

Podle legendy se Janu Václavu Vratislavovi z Mitrovic kdysi zdálo, že umřel a znovu obživl. Proto chtěl, aby mu o smrti bylo probodnuto srdce. Lazebník však toto přání nesplnil.

Po pár dnech po pohřbu se prý začaly z hrobky ozývat zvuky a kněží začali polévat desku svěcenou vodou. Zvuky ustaly po 14 dnech. Po letech se při stavbě náhrobku zjistilo, že se Jan Václav probral a snažil se dostat z hrobky ven, protože ho našli vedle rakve. Původcem zvuků bylo tedy to, jak tloukl víkem rakve do náhrobního kamene.⁷

Shrnutí funkcí, které během svého života vykonával:

- od roku 1693 – rada apelačního soudu v Praze
- od roku 1695 – přisedící české dvorské kanceláře
- diplomat v Londýně a Haagu
- 1704 – 1711 - nejvyšší zemský sudí Českého království
- 1705 – 1711 - český kancléř
- 1711 – 1712 - velkopřevor řádu maltézských rytířů v Čechách
- 1711 – 1712 - nejvyšší kancléř Českého království

⁵ **Vokáčová, Petra:** *Jan Václav Vratislav z Mitrovic. Diplomat ve službách tří habsburských císařů.* in: *Dějiny a současnost.* 2015, č. 9, s. 16–18.

⁶ **Maťa Petr:** *Svět české aristokracie (1500–1700).* Praha 2004, s. 436–437.

⁷ <http://prostor-ad.cz/pruvodce/okolobrd/nknin/mitrow.htm>

Literatura:

Vokáčová, Petra: *Jan Václav Vratislav z Mitrovic. Diplomat ve službách tří habsburských císařů.* in: Dějiny a současnost. 2015, č. 9, s. 16–18.

Maťa, Petr: *Svět české aristokracie (1500 –1700).* Praha 2004.

Zdroje:

<http://forum.valka.cz/topic/view/21693/Karel-XII->

https://cs.wikipedia.org/wiki/Bitva_u_H%C3%B6chst%C3%A4dtu

<http://prostor-ad.cz/pruvodce/okolobrd/nknin/mitrow.htm>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Protihabsbursk%C3%A1_stavovsk%C3%A1_povst%C3%A1n%C3%A1_D_v_Uhr%C3%A1ch#Povst.C3.A1n.C3.AD_Franti.C5.A1ka_II._R.C3.A1kociho_.281703.E2.80.931711.29